

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

PROF. DR. METİN AKAR'A ARMAĞAN

(Cilt/Volume: 5, Sayı/Issue: 4, Aralık/December 2021)

Müjgân ÇAKIR

Prof. Dr., Mimar Sinan Güzel
Sanatlar Üniversitesi
mjgan.cakir@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1526-9902>

Millî Kütüphane YzA 4466 Numarada Bulunan Bir Dua Mecmuası Üzerine

*On a Prayer Collection Numbered YzA 4466 Which Is in the
National Library*

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 08.11.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 05.12.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.12.2021

Atıf/Citation

ÇAKIR, M. (2021). Millî Kütüphane YzA 4466 Numarada Bulunan Bir Dua Mecmuası Üzerine. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 1822-1840. <https://doi.org/10.34083/akaded.1020562>

ÇAKIR, M. (2021). On a Prayer Collection Numbered YzA 4466 Which Is in the National Library. *Journal of Academic Language and Literature*, 5(4), 1822-1840. <https://doi.org/10.34083/akaded.1020562>

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Muhteva bakımından oldukça geniş bir konu yelpazesine sahip olan mecmûalarda toplanan metinlerden birisi de dualardır. Mecmûa mürettibleri sadece duaları biraraya getirmekle kalmaz, bunların ne gibi faydaları olacağı konusunda sıralanan bilgilere de yer verirler. Kimi dua mecmûaları duaların hem aslına hem de faydalarına yer veriyorken, kimileri de bu makalede incelenen mecmûada olduğu gibi sadece duaların faydalarını toplamış olabilir. Bu makalede Milli Kütüphane YzA 4466 numarada yer alan özel bir dua mecmûası tanıtılmış, bu mecmûada yer alan bilgiler hakkında değerlendirmelerde bulunulmuş ve mecmûanın transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir.

Bu kısımlara ayrılan makalede dua mecmualarının literatürdeki yerinden bahsedilmiş, yazma eser kütüphanelerinde bulunan benzer bazı metinler sıralanmış, mecmuanın içinde yer alan Hızır-İlyas, Takye, Cin, Ahd-nâme, Tehlîl, Uğru Abbâs, Muhammed ve Kadeh dualarından bahsedilmiş, bu duaların faydalarına dair bilgiler özetlenmiş, dualarda bahsi geçen şahıslar tanıtılmış, nüsha tavsifinden sonra metin kendisinde mevcut olan hareketleri gözönünde tutularak transkribe edilmiştir. Böylelikle mecmuaların bir çeşidinin yeni bir örneği tanıtılmaya gayret edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, dua, duaların faydaları

Abstract

One of the texts assembled in the collections, which have a wide range of topics in terms of content, is prayers. Collection compilers not only bring together prayers, but also include the information listed on the benefits of these in their texts. While some prayer collections include both the original and the benefits of prayers, others may have collected only the benefits of prayers, as in the collection examined in this article. In this article, a special prayer collection in the National Library YzA 4466 was introduced, evaluations were made about the information in this collection and the transcribed text of the collection was given.

In the present article having this sections, the place of some prayer collections in literature was mentioned, similar texts present in manuscript libraries were listed, Khidr-Elijah, Takya, Jin, Ahd-nâme, Tehlîl, Uğru Abbâs, Muhammed and Chalice prayers included in the collection were addressed, the information on the benefits of these prayers were summarized, the persons mentioned in these prayers were introduced. After the description of its copy, the text was transcribed by considering the current vowel marks contained in the text. Thus, a novel version of this type of the collections was attempted to be introduced.

Keywords: Collection, prayer, benefits of prayers.

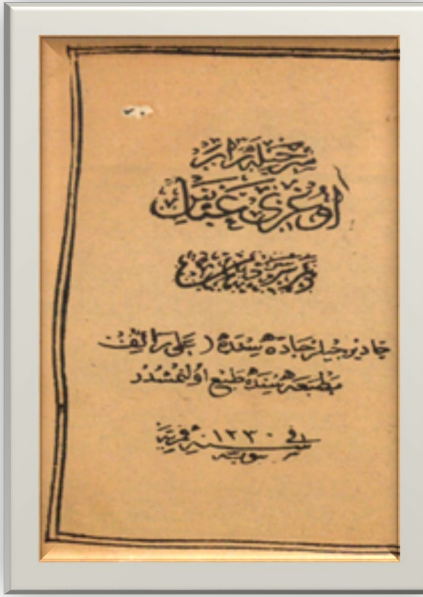
Giriş

Klasik Türk Edebiyatının son yıllarda en çok dikkati çeken ve üzerine çalışmalar yapılan türlerinden biri şüphesiz mecmualardır. Bu çalışmaların çoğunluğu bahsi geçen metinlerin literatüre kazandırılması yolunda gerçekleştirilen metin neşirleridir. Metinlerin ortaya konması ise mecmuaların şekil ve muhteva bakımından tasnifinde daha sağlam adımların atılmasını sağlamıştır. Atabey Kılıç muhteva bakımından bu metinleri tasnif denemesinde bulunurken “Din” başlığı altında mecmû’atü’l-mevâ’iz, mecmû’a-i ferâ’iz, mecmû’a-i ehâdis, mecmû’a-i hutab, mecmû’atü’l-mev’ize, mecmû’atü’l-ed’iye, hutbe mecmû’aları gibi isimlere sahip örneklerin yanında dua mecmû’alarından da bahsetmektedir (Kılıç 2012, s. 93). Bizim de makalemize konu teşkil eden bu tür mecmuaların özel bir örneğidir.

Çok zengin malzemenin karşımıza çıktığı Klasik Türk Edebiyatında dua ve bunların faydalarına dair metinlere de sıklıkla rastlamak mümkündür. Mesela Avfi’nin *Cevâmi’ü’l-hikâyât ve Levâmi’ü’r-rivâyât* adlı eserinin Celâl-zâde Sâlih Çelebi tarafından yapılan tercümesinde dördüncü kısmın dördüncü bâbında “Du’âlar Te’sirinde ve Şol Kimseler Zikrindedür ki Du’â Berekâtı ile Belâlardan Halâs Olmuşlardur” başlığı altında ve dördüncü kısmın beşinci bâbında “Ululardan Sâdır Olan Du’âlar Beyânındadır ki Belâya Mübtelâ Olduklarında Cenâb-ı Hakk’a Ne Dimişler ve Ne Tarıkla Du’â İtmişlerdür” (Bülbül, 2017, s. 105-106) başlığı altında çeşitli duaların faydaları ve bunlarla ilgili hikâyelere yer verilir. Bu sebeple eser “bazen bir ansiklopedi, bazen bir menakıpname, bazen tıbbî bilgiler kitabı, bazen bir siyasetname, bazen bir dua kitabı, bazen de hoşça zaman geçirmeye yarayacak bir mecmua özelliği taşımaktadır” (Bülbül, 2017, s. 19) Du’âların ve faydalarının anlatıldığı eserler içinde Gelibolulu Âlî’nin *Dürer-i Mensûre* isimli eserinden seçmelerde bulunduğu *Zübdetü’l-evrâd* isimli risâlesi de anılabilir (Arslan, 2000). Sadık Yazar şerh literatürü içinde yer alan bu tarz dua ve zikir sözleri konusunda en çok Ebû Abdullah Muhammed bin Süleyman bin Ebî Bekr el-Cezûlî’nin *Delâ’ilü’l-hayrât* isimli Arapça eserinin şerh edildiğini söylüyor (Yazar, 2011, s. 1024).

Bu mecmualarda bahsi geçen duaların kimi zaman Klasik Türk Edebiyatında âdetâ bir mazmun hâline geldiği görülmektedir. Mesela, Hz. Ali’ye atfedilen “okuyan kişinin yeni doğmuş gibi günahsız olacağına, her gününe kefaret olacağına, kıyamete kadar rahat içinde bulunacağına, kabir azabından emin ve korkusuz, iki dünya kaygısından uzak olacağına, günahlardan arınıp cehennem ateşinden kurtulacağına ve Hz. Muhammed’in şefaatine kavuşacağına” (Seyhan, 2003, s. 143) inanılan kılıç duası (Tanrıbuyurdu, 2012) veya incelediğimiz yazmada da mevcut olan “oğlu olmayan kadınların içtiğinde oğlu olacağına, okuyan kişinin zindandan kurtulacağına, üzerinde taşıyanı kılıç kesmeyeceğine vs.” inanılan kadeh duası (Donuk, 2012, s. 1613) bunlardan bazılarıdır. Kütüphaneler tarandığında farklı isimler altında dua metinleri ve bunların faydalarını anlatan risalelere rastlanır. Bunların bazılarında sadece bir

metne yer verilirken bazıları da makalemize konu olan metin gibi kimi duaların içinde yer aldığı bir mecmua özelliğini taşır. Bahsi geçen metinlere birkaç örnek vermek gerekirse İstanbul Belediyesi Taksim Atatürk Kitaplığı OE Yz 1486 numarada içinde “Hâzâ Du’â-yı Hâfîzû âyetleri, Hâzâ Du’â-yı Âyât-ı Hâfîzû, Hâzâ Du’â-yı Hızır İlyâs, Hâzâ Du’â-yı Mercân” gibi metinler bulunan yazma; Millî Kütüphane 06 Mil YzA 8101 numaralı yazmadaki “Hâzâ Risâle-i Uğrı Abbâs” başlıklı metin (Metin üzerinde çalışma için bkz. Bulut, 2020); yine Millî Kütüphane 06 Hk 3027/1 (Metin üzerinde çalışma için bk. Bulut-Korkmaz, 2019) numaralı yazmadaki başlıksız “Uğrı Abbâs Du’âsı” ile O6 Mil YzA 5727 numaralı yazmadaki “Şerh-i Du’â-yı Kadeh”; 23 Hk 3353/3 numaradaki “Du’â-yı Hızır İlyâs”; İzmir Millî Kütüphanesi 1464/2 numarada bulunan “Şerh-i Du’â-yı Kadeh”, İstanbul Belediyesi Taksim Atatürk Kitaplığı OE 1486/2 numaralı yazmadaki “Şerh-i Du’â-i Hızır İlyâs”; Mısır Millî Kütüphanesi 10 numarada kayıtlı “Şerh-i Du’â-yı Ahid-nâme” ve Tunus Millî Kütüphanesi Türkçe Yazmalar 335/12 numaradaki “Du’â-yı Ahd-nâme”¹ vb. sayılabilir. Bu mecmularda bulunan bazı dualarla faydalarının müstakil risale olarak çeşitli baskıları da yapılmıştır. Aşağıda bunların bazılarının kapaklarına yer verilmiştir.

Resim 1- Uğrı Abbas Duasının
Ali Râ'if Matbaası baskısı.

Resim 2- Uğrı Abbas Duasının
Emniyyet Matbaası baskısı.

¹ Yazmalar için bkz. yazmalar.gov.tr/katalog-tarama.

Makalemize konu olan Mil YzA 4466 numarada kayıtlı dua mecmuası birkaç dua metninin faydalarının anlatılması bakımından dikkat çekmektedir. Yazmanın özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

Nüsha Tavsifi

Cildi yeşil yapraklı, 185x115mm-130x60 mm ebatlarında, sarı aharlı ince kâğıt, 44bye kadar metin mevcuttur, sondaki birkaç sayfa ise boştur. Sayfalar genellikle 9 satırdan oluşmaktadır, metin harekeli nesihle yazılmıştır. Cetvelsiz olan metnin tamamında siyah mürekkep kullanılmıştır. Sayfalarda takibe mevcuttur. 19b-20a sayfalarında mürekkep dağılmıştır. 12a ve 18b gibi sayfalarda “du’â budur” gibi ifadeler kullanılmasına rağmen herhangi bir dua metni yazılmamıştır.

Yazmanın içinde Şerh-i Hızır İlyâs (1b-12a), Hâzâ Şerh-i Du’â-yı Tâkye Budur (12b-16a), Hâzâ Şerh-i Du’â-yı Cîn Budur (16b-18b), Şerh-i ‘Ahd-nâme (19a-23a), Hâzâ Şerh-i Du’â-yı Tehlil (23b-32a), Şerh-i Du’â-yı Uğrı ‘Abbâs (32a-37b), Hâzâ Şerh-i Du’â-yı Muhammed ‘Aleyhi’s-selâm (37b-39b) ve Şerh-i Du’â-yı Kadeh (40a-44b) yaprakları arasında kayıtlıdır. Sonda “Temmet Sene 1293” kaydı yer almaktadır. Buradan mecmuanın büyük ihtimal istinsahının 1293/1876-7 senesinde gerçekleştiği yani XIX. asır yazması olduğu anlaşılmaktadır.

Metnin sonunda yer alan “Ve dağı bu du’ânın hâşiyeti çokdur. Ammâ biz muhtaşar kıldık okuyanlara zahmet olmasun için.” ifadelerinden eserin bir başka metinden kısaltılarak alındığı ya da okuyanlar gözönünde bulundurularak anlatının uzatılmayıp kısa kesildiği anlaşılabilir.

Metnin içindeki başlıklarda “Şerh” ifadesinin kullanılması yukarıda temas edilen serh literatürü içinde bu tarz metinlerin yer aldığı hususunda bir misal teşkil etmektedir. Özellikle duaların faydaları üzerine kurulan metinde anlatılan duaların faydaları ise aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

Hızır İlyâs Duasının Faydaları

Okuyanlar bin kez Kur’ân hatmetmiş sevabı kazanır, bin kul azad etmiş, bin kez Ka’be tavaf kılmış, bin kızıl altın sadaka vermişçesine sevap kazanır. Duayı okuyanlar ya da yanında taşıyanlar suda batmaz, ateşte yanmaz, ansızın gelen ölümden emin olur. Dünya darlığından kurtulur. Dev ve peri kötülüğünden emin olur. Padişahların huzurunda hürmetli olur. Halk tarafından sevilir. Bu duaya şek getirenler kâfir olur. Yetmiş yedi türlü derde devadır. Yarası olanlar duayı yazdırıp ezip suyunu içse iyileşir. Kişi bin kan etmişse bile bu duayı okursa ya da yanında taşırsa korkularından emin olur. Olduğu eve hırsız girmez, ateşte yanmaz, eve veba girmez. Zor doğum yapan kadınların doğumuna yardımcı olur. Yılan çıyan, akrep sokmaz, ısırıcı hayvanlardan emin olur. Herkes ona düşman olsa bile kılına zarar getiremez. Kuduz için iyidir. Sefere gidenler yanında taşırsa geri gelir ve hangi eve konuk olmak isterse kabul edilir.

Köpek zarar etmez. Kendisine âşık ettirir. Davarları kurt belasından kurtulur. Suçları olsa bile halk söylemez. Düşmanları onu öldürmeye kıyamazlar. Kâfir elinde tutsaksa ya da zindandaysa kurtulur. Kızının kısmeti açılır. Alışverişte kazancı bol olur. Evinin rızkını şeytan murdar etmez. Sarılıktan, sancı ve böbrek ağrısından kurtulur. Kısır kadının çocuk sahibi olmasını sağlar. Hısımlarının taarruzlarından kurtulur. Baş ağrısı gider. Kısır hayvanların doğurmasına sebep olur. Taşıyan kişinin talihi açılır. Kefenine yazdıranın bedeni çürümez. Atın boynuna asılırsa hırsız çalmaz. Bu dua üzerine and içenlerin nefesi dışarıdaysa içeri girmez, içerideyse dışarı çıkmaz. Kişi duayı akçe verip okutsa her akçeye Allah bin huri kızı verir. Üzerinde taşıyan suda batmaz.

Takye Duasının Faydaları

Duayı taşıyan bütün afetlerden emin olur, ok ve kılıç ile bıçak onu kesmez, mızrak işlemez, silahlar zarar vermez. Yırtıcı hayvanların zararına uğramaz. İnsan korkusundan, zulümden ve zalimlerin şerrinden emin olur. Ansızın gelen ölüm eleminden kurtulur. Münker ve nekir sualinden emin olur. Bütün yaratılmışların zararı ona ulaşmaz.

Cin Duasının Faydaları

Duayı taşıyanın yanına cin uğramaz.

Ahd-nâmenin Faydaları

Ömründe bir kez bile okuyan dünyadan iman ile gider. Okuyan ya da yanında taşıyan üç bin hastalıktan kurtulur. Yılan, çıyan, akrep sokmaz. Cadılık ona kâr etmez. Kötü söyleyenlerin, gammaz ve kıskançların zararından emin olur. Yüz ağrısı olana fayda eder. Bütün hâcetleri yerine gelir. Erliği bağlı olanın uykusunda erliği açılır. Her ne yaparsa unutmaz. Okuyanlar kabir ehline bağışlarsa kabir azapları giderilir. Okuyan altmış peygamber sevabı kazanır. Vasiyyet edenler öldüğünde münker ve nekir bile ondan memnun olur, etrafında melekler, cennet nimetleri ve şerbetler olur.

Tehlil Duasının Faydaları

Okuyan, okutan, taşıyanların ne kadar günahı varsa affolunur. Dört kitabı okumuşçasına sevap bulur, çok borcu olup da duayı okuyanlar hazinelere sahip olur. Namaz borcu olanlar okusa bu borçları affolunur. Gönlü ferahlık bulur, unutkanlığı varsa yok olur. Hekimlerin çaresini bulamadığı rahatsızlığı olanlar sıhhat bulur. Keramet sahibi olur, cennette yetmiş bin köşke sahip olur, kefenine yazdıranlara azab olmaz, kabrinde cennet hurilerini görür.

Uğru Abbas Duasının Faydaları

Recep, Şaban ve Ramazan aylarında, Kadir gecesinde sabah ve yatsı namazından sonra ihlasla okuyan kişinin ne kadar günahı olsa da affedilir. Kefenine yazdırmanın münker ve nekir suali kolay olur. Duayı okuyan yazan ve öğreten, bir şehirden diğerine götüren peygamberin şefaatine nail olur, kıyamet günü onu Allah yarlıgar.

Muhammed Duasının Faydaları

Demir üzerine okunursa onu eritir. Denizin üzerine okunursa, suyun üzerinde yürünür. Aç ve susuzluğu giderir. Dağın üzerine okusa gideceği yer dar ise halas bulur. Cuma gecesi okusa bütün günahları bağışlanır. Padişahın yanına bu duayı okuyup gitse padişah ona muti olur. Yatacağı zaman okusa Allah yetmiş bin meleği sevabını yazması için gönderir. Okuyan kişiye denizler sevabı verilir. Okuyan kimse tevbesiz bile ölürse şehadet mertebesine ulaşır. Bütün ailesini, kavmini, akrabaların, ataları ve komşularını Allah yarlıgar. Devamlı bu duayı okuyan kişi halk arasında sevilir, aziz ve hürmetli olur.

Kadeh Duasının Faydaları

Okuyanın istekleri gerçekleşir. Demir üzerine okunursa demiri eritir. Ateş üzerine okunursa söndürür. Belaya uğrayan bu duayı okursa beladan kurtulur. Sefere giderse ona hiç ziyan gelmez. Suya batmaz. Kefenine yazdırmanın kabri nurlanır. Suya okunup kabre saçılrsa kabir azabı ortadan kalkar. Kişi bu duayı hayatında bir kez okusa bile mahşer günü Allah ona nimetler getiren bin melek verir.

Mecmua muhteva bakımından incelendiğinde sadece yukarıdaki gibi duaların fazilet ve faydalarını sayıp döken bir metin olmadığı, çeşitli hikâyelerin anlatılmasıyla tahkiye yönüne de önem verilen bir eser olduğu görülmektedir. Nitekim “Takye duası” bahsinde bir Müslümanın takkesinde bulunan duayı ele geçiren bir kâfirin bu duanın bereketiyle savaşlarda galip gelmesi, Hz. Ali ile savaşırken takkenin başından düşmesi sonucunda mağlup edilmesinin anlatıldığı kısım; “Cin duası”nda Hz. Süleyman’ın eşikler, hamam ve eski değirmenler, ağaçlar, su kenarları, pınarlar ve yol ayrımlarını mekân tutmuş Ümmü’s-sıbyân isimli insanlara musallat olan cini bend altına alarak insanların ondan kurtulabilmeleri için gerekli duayı öğrenmesinin hikâye edildiği kısım; “Tehlil duası”nda Cebrail’in Hz. Muhammed’in yanına gelip bu duayı Allah’ın ona ve ümmetine hediye olarak gönderildiğinin anlatılması; “Uğru Abbâs duası”nda bir hırsızın bir zahid velinin evinden aldığı duayı Recep, Şaban, Ramazan ayları ile Kadir gecelerinde okuduğu ve bu zamanlarda hırsızlık yapmadığı için Allah’ın Hz. Muhammed’i onun cenaze namazını kılmaya göndermesi ve meleklerin namaza iştiraklerinden bahsedilmesi, miraç hadisesinde Hz. Muhammed’in gördüğü kadeh ve bununla ilgili anlatılar bu bakımdan önemlidir.

Yazar mecmuada anlatılan hikâyeler bağlamında yukarıda da bahsi geçen bazı özel isimlere yer vermiştir. Bunların en önemlisi şüphesiz Hz. Muhammed'dir. Bunun haricinde Hz. Süleyman ile Hızır İlyas'ın, dört halife Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali'nin, peygamberin kızı Hz. Fatıma'nın, meleklerden Cebrail, Azrail, İsrail'in, Hz. Süleyman'ın veziri Âsaf'ın, râvî olarak İbn Mes'ûd, Câbir bin Abdullah ve Ma'az'ın, ayrıca meşhur hırsız Uğru Abbas'ın ve Hz. Süleyman devrinde yaşamış bir cin olan Ümmü's-sıbyân'ın adları zikredilebilir.

Transkripsiyonlu Metin²

[1b]

Şerh-i Hızır İlyas

Bismi'llâhi'r-raĥmâni'r-raĥîm

Rivâyetdür Resûl ĥazreti şalla'llâhu 'aleyhi vesellem ider. Her kim işbu du'âyı okusa veyâ ĥud okutsa Ĥaĥ te'âlâ ol-kîşiyeye biñ kez Ĥur'an ĥatim eylemişçe şevâb vire ve biñ ĥul âzâd itmişçe ve biñ kez Ka'be'yi tavâf kılmışça ve biñ kıvıl [2a] altın şadaĥa kılmışça şevâb vire ve daĥı her kim bu du'âyı okusa veyâ getürse şuya ĥarĥ olmaya ve oda yanmaya ve terke mefâcân ölümünden emîn ola ve dünyâ darlıĥından ĥurtıla dîv ve perî şerrinden emîn ola ve pâdişâhlar ĥatında ĥurmetlü ola ve ĥalâyıĥ ortasında şîrîn ola [2b] ve daĥı her kim bu du'âyı şek getürse kâfir olur ve daĥı işbu du'â yetmiş yedi dürlü derde dermândır. Eger bir kimseniñ renci olsa bu du'âyı yazdursa daĥı ezüp şuyın içe. Eger ol renc taşrasında olursa getüre şifâ bula ve eger bir kîşi biñ ĥan itmiş olsa bu du'âyı okusa yâ getürse cemî' ĥorĥularından emîn [3a] ola ve daĥı işbu du'â ĥanĥı evde olsa³ ol eve uğrı ve ĥarâmî kâr kılmaya ve oda yanmaya bu du'â ĥanĥı evde ĥosalar ol eve vebâ girmeye ve ĥanĥı evde bu du'â olsa ol evde uğrı **بِسْمِ اللّٰهِ** sonra ol uğrıda bu du'â olsa ve eger bir 'avret oĥlan toĥururken şa[y]rılansa bu du'âyı şuya biraĥa içe [3b] şöyle-kim tütmadın oĥlanı dünyâya gele. Şu ĥoyduĥı vaĥit ĥamâ'ileyi muĥkem mumlaya daĥı şuya daldıra ĥıĥara ol şuyı içe ve daĥı her kim bu du'âyı getüre ol-kîşiyeye yılan ve ĥıyan şoĥmaya ve 'aĥreb şoĥmaya ve cümle ışırıcı cânavârlar kâr kılmaya ve eger yerle gök arasında olan ĥalk bu du'âyı getürene düşmân olsalar ĥiĥ bir kılna ĥaĥa getürmeyeler [4a] ve eger bir kîşiyi ĥuduz tılasa gerekdür bu du'âyı şuya ĥoyalar içüre ve hem üfüre bu du'â berekâtında ve her kim bu du'âyı getürse sefere varsa ol seferden girü gele ve daĥı ol seferde ĥanĥı eve ĥonuk olmaĥ dilese ĥabûl ideler ve daĥı bu du'âyı getürse kelb ermeye ve cemî' kelbleriñ dili baĥlana ve daĥı her kim bu du'âyı ĥurt derisine yazup veyâ ĥurd derisine [4b] ĥablaya daĥı şaĥ omuzunda

² Metnin kuruluşunda genel olarak yazmada kullanılan hareketler esas alınmıştır.

³ Kelime mükerrerdir.

getüre her kim anı göre ‘âşık ola. Cânı gönülden seve ve dağı bir kimseniñ davarına kırd dişlense ve rızkına ‘avân **حَشَد** olsa hiç bir vech-ile bundan hâlâş olmağa yol [bul]maya bu du‘âyı getürse kendüsi ‘avân belâsından emîn ola ve tavarı kırd belâsından emîn ola. Eger bu du‘âyı evinde kıosa [5a] bu du‘â berekâtında cemî‘ yabanda olan hayv[â]nları dağı yırtıcı canâvarlar incitmeye ve dağı her kim getürse cümle halkıñ ağzı ve dili anıñ üzerine bağılu ola ne kıadar şücü olursa şücün ‘avâna virmeyeler bu du‘â berekâtında kıaşdı itseler bu du‘âyı kırd derisine yazup veyâ kıablayup dağı şağ omuzında getürse öldürmege kıyamayalar ve bir kışi [5b] kâfir elinde kıutsağ olsa bu du‘âyı yazup kırd derisine kıablayup şağ omuzunda getürse Allâh te‘âlâ aña yol vire. Bu du‘â berekâtında kııça kıaca kâfirleriñ erleri anı görmeye tâ Müslimân vilâyetine gelince ve eger bir kışiniñ eline ve ayağına bendî ve bukıağı ursalar zindâna bırağısalar ol-Mecüs olan kışiye bu du‘âyı virsünler pāk i‘tikâd-ıla [6a] getürse Allâh te‘âlâ bu du‘â berekâtında ol kışiniñ elinde ve ayağında bendî kıomaya. Ancak vurduğıların göre çözüldüğü görmeyeler. Bu du‘â **شَوَكَ** ‘azîm du‘âdur ve eger bir kışi bu du‘âyı kıunduz derisine yazup yâ kıablayup kendüde getürse ol-kışi kâfir elinde kıutsağ olsa veyâ muhkem bendî zindân içinde olsa ol-kışi Hâk te‘âlâ [6b] bu du‘â berekâtında hâlâş bula düşmânlarıñ ağzı ve gözi bağılu ola ve eger bir kışiniñ kıızınıñ tâli‘i bağılu olsa ya‘nî kıızı olsa er almaşa gerekdür ki bu du‘âyı bir sırça çanağa yazalar ‘avret südile ezüp kıızını yüzün yuyalar tâ ‘acîb göresin er aña müşteri‘ ola ve eger kışi kışiye sevse dilese anuñ muhabbeti aña ziyâde ola [7a] gerekdür ki ol erin anası adın bir pâre kıâğıda yaza işbu du‘âyı yedi-kez anuñ üzerine okuya şöyle-kim sensiz şu dağı içmeye ve dağı her kim alış veriş iderse veyâ bezirg[â]nlık iderse bu du‘âyı getüre pâzâra vara cümle hâlâyık andan alış veriş iderler. Resül hâzreti ‘aleyhi’s-selâm zemânında Mışır bezirgânları bu du‘âyı [7b] getürmeyince pâzâra varmazlardı ve dağı her kim bu du‘âyı evinde kıosa ol eviñ rızkın şeytân-ı la‘în murdâr itmeye ve şeytân-ı la‘în bu du‘âyı getüre andan yetmiş yıllık yol kıaçar ve dağı bir kışi bağılu olsa bu du‘âyı kıaz yumurtasına yazalar ammâ ol yumurta yedi ola ve ol yumurtaları bişirüp birer birer yese Allâh’iñ fazlı birle bağı şeşile ve eger [8a] bir kışiye şarılık düşse bu du‘âyı sırça çanağa yazalar dağı ‘avret südile ezüp içe Allâh’iñ fazlı birle kıurtıla ve dağı her kim sancuya veyâ bağırın ağırsı olsa bu du‘âyı yazup defne tohumu-y-ıla yeye şifâ bula ve dağı bir ‘avret oğlan toğurmaz olsa ya‘nî oğı ve kıızı olmasa işbu du‘âyı misk ve zağıfirân birle [8b] yaza dağı gül şuyıla eze içe yedi şabâh elbetde bu du‘â berekâtında Allâh te‘âlâ ol-kışiye oğıl ve kıız vire ve dağı er ile ‘avret arasında düzenlik olmasa bu du‘âyı yazup şu birle yüzün yusa ya‘nî eze şudan içürelere her kim ol içerse ol içürene ‘âşık ola. Şöyle-kim birbirinden ayrı şu içmeye ve eger bir kışiye bir kışi bühtân [9a] itse dağı begler ve kıazılar anuñ sözünden ya‘nî müfsidler sözile ol-kışi döğmege veyâ öldürmege kıaşd kıılsalar bu du‘âyı ol-kışiye virsünler getürsün hıuşımları kıarşısına varsun dursun bu du‘â berekâtında Allâhu te‘âlâ ol-kışiye öldürmege ol-kışilere mecâl virmeye. Göricek gevdelere ditreye hıuşümet idemeyeler ol-kışi hâlâş

[9b] bula ve dağı bir kişiniñ başı ağırğan olsa nasıl ağırdır hiç çäre bulmasalar gerekdür ki bu du'ayı miski ve zağfirân veyâhüd mürekkeb birle boyunca yazdurup kendüde getürse bu du'â berekâtında ol ağırdan halâş ola bi-'avni'llâhi te'âlâ şöyle ol-kim boğazından yukaru görmeye ve eger bu du'ayı bir avuç toprağa okusalar ol toprağı [10a] tuza koyup kaşır kalan hayvânlar yedürelere yüklü ola ve sidügi olmayaniñ dağı sidügi bıraklı ola ve cemî' rencilerden emîn ola ve eger kırğun olsa ve hayvân bir buzağusın olmasa bu du'ayı bir avuç toprağa okuya ol toprağı ol hayvânlar üzerine saçalar bu cümlesine keffâret ola ve dağı bi kişiniñ tâli'i [10b] olmasa bu du'ayı yazup evinde kosun bi-'avni'llâhi ol-kışiniñ tâli'i açıla ve eger bunuñ şevâbın ve fazîletin yazmağ için deñizler mürekkeb ve ağaçlar kalem olsa bu du'ânıñ bir harfiniñ şevâbın yazamayalar tâ kıyâmete degin ve eger bir kişi bu du'ayı kefenine yazdurup bile kosa tâ kıyâmete degin yatarsa eti çürümez gevedesinden [11a] bir kıl gitmeye her kim bu du'aya şekk getürse kâfir olur ne'üzûbi'llâh min zâlike eger bir kişi bu du'ayı yazdurup at boynuna bağlasalar ol atı hergiz uğrı almaya ve dağı bu du'aya zinhâr kimse and içmeye and içerse nefesi içerde ise taşra çıkmaya ve taşrada ise içeri girmeye eger yalan yere and içerse [11b] ve dağı her kim bu du'ayı yazdurup getürse veyâhüd akçe virüp okutsa Hağ te'âlâ bir akçesine biñ hürî kıızı vire gözleri görmedik ola kulaqları işitmedik ola. İmdi her kim bunu işitse yazdurup getürmege heves itmese ol-kışı tamulıktır dimişlerdir ve dağı her kim bu du'ayı getürse şuya ğark olmaya [12a] eger şıdık-ıla şuya bıraşsalar bu du'â berekâtında şuya batmaya ve eger bir kişiniñ boynuna on batmân taş bağlasalar dağı bu du'ayı koynuna koysalar şuya bıraşsalar bu du'â berekâtında şuya batmaya ol şerh eyledigimiz du'â budur. Va'llâhu a'lem velâ havle velâ kuvvete illa bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.

[12b]

Hâzâ Şerh-i Du'â-yı Tâkye Budur

Rivâyetdür işbu du'ayı ehl-i İslâm'dan bir kimse yazdurup bile tâkyeniñ içine dikmişdi kudret-i İlahî gör ol tâkye de bir kâfiriñ eline girmişdi. Bu mübârek du'â berekâtında her zemân İslâm üzerine ğâlib gelürdi. Bir gün ol kâfir çeri çeküp peygamber ile ceng için [13a] karşı gelüp muqâbil oldılar. Peygamber aşhâbıla muhârebeye meşğül oldılar. O kâfiriñ ki mübârek du'â-yı tâkyesi içindedir meydâna girdi peygamberüñ aşhâbından çok kişileri şehîd eyledi. Bir kez aşhâblardan meydâna girmedi. Bir kez Resül hazreti 'aleyhi's-selâm aşhâbı bu dehşeti göricek hep melül oldılar. Henüz hazret-i 'Alî [13b] meydâna girmemiş idi. Allâh te'âlâ'dan destür almasına göyerdi. Allâh emrile ol-sâ'at Cebra'îl peygambere geldi. Hağ'dan selâm getürdi ider yâ Muhammed Allâh tebârek ve te'âlâ şöyle buyurdu-kim hazret-i 'Alî ol kâfiriñ cengine girsün bizim kudretimizi görsünler didi. Andan hazret-i peygamberüñ destürün alup ol-kâfiriñ cengine girdi. [14a] Ol kâfir ile şabâhdan ikindüye degin ceng itdiler. Çünkü ikinci vaktı oldu ol-kâfir hazret-i 'Alî'niñ heybetinden yüzün döndürüp

kaçdı. Çünkü ol kâfir kaçdı hâzret-i ‘Alî ol kâfirin ardından irdi-ki kâfiri deyreden çala. ‘Alî urduğı sâ‘at ol kâfirin takyesi başından şıçrayup yere düşdi. Andan ‘Alî ol-kâfiri [14b] deyreden çaldı iki päre eyledi. Andan peygamber buyurdi ol takyeyi aluñ baña getürün didi. ‘Alî aldı ol-takmeyi peygamber önüne kodı. Peygamber ‘aleyhi’s-selâm mübârek elile ol-takmeyi sökdi. İşbu mübârek ‘azîz du‘âyı içinde buldı. Anuñçün buña takye du‘ası dirler. İmdi kaçğı kişi kim bu mübârek du‘âyı yazdurup i‘tikâd ile getürse [15a] cemi‘ âfâtlardan emîn ola ve bu du‘âyı getüren kişiyi oğ ve kılıç ve bıçak kesmeye ve süngi batmaya ve yer yüzünde ne kim silâhlar var ise aña kâr kılmaya ve cümle yırtıcı cânavârlar aña zarar ve ziyân idemeyeler ve âdem oğlanlarının havfindan ve ‘avânlar zulmünden ve zâlimler şerrinden ve begler hışmından ve mufacât ölümünden ve münker ve nekîr su‘âlınden [15b] emîn ola ve cemi‘ yaradılmışın ‘ilmi ve zararı degmege. Cümlesi hükümünde ola bu du‘âyı berekâtında inşa’llâhu te‘âlâ bu mübârek du‘ânın şerhi çokdur. Ammâ biz muhtaşar kıldık okıyanlara zahmet olmasun deyü. Denizler mürekkeb olsa ve cümle ağaçlar kalem olsa ve bu cümle mañlûkât yazıcı olsa bu mübârek du‘ânın şerhin yazup tamâm ide- [16a] meyeler didi. Bu du‘ânın hâşşası çokdur. Ancağ murâd olup beyân budur ki dürüst i‘tikâd idüp getüreler. Zîrâ bu mübârek du‘â biñden dağı ziyâde tecrübe olunmuşdur. Şeksiz ve şübhesiz bu du‘adan çok fâ‘ide göreler ve çok mağşûda ireler. Bi-fazli’llâhi te‘âlâ ve hüsnu’t-tevfîk va’llâhu a‘lem bi’s-şavâb.

[16b]

Hâzâ Şerh-i Du‘â-yı Cîn Budur

Rivâyetdür Süleymân ibni Dâvûd ‘aleyhime’s-selâm bir gün Kâf tağında dîvân eylemişdi. Ol dîvân-ki ‘azîm dîvân idi. Dîvler ve periler ve cînler cümlesi anda idi. Süleymân ‘aleyhi’s-selâm dîvân halkına nazâr eyledi. Bir dîv gözlerine göründi. Süleymân bin Dâvûd Aşafa ider [17a] yâ Aşaf şol karşıda turan öküz başlu kimdir. Aşaf ider yâ Süleymân bu dîve Ümmü’s-şibyân dirler. Süleymân itdi Ümmü’s-şibyân ne dimekdir. Aşaf itdi yâ Tañrı’nın Süleymân’ı bu dîv gâyet münâfıkıdır hiç bir dîve beñzemez. Süleymân itdi yâ dîv seniñ şan‘atın nedir. Hemân ol sâ‘at tağ gibi yerinden turugeldi. Süleymân [17b] peygamberün önünde baş kodı itdi. Yâ Tañrı’nın Süleymân’ı benüm şan‘atım dünyâda oldur ki benüm yedi mağâmım vardır. Her kişi kim ol yedi mağâmdan birine ayak kıoya tabanca ururam urduğım vağıt ağzından ve burnından kepük gelür bir zemân ditrer dağı bir zemândan-şoñra kıoyuviririn turugelür üç-günde bir yâ haftada yâ ayda bir kerre [18a] dutarım. Süleymân peygamber itdi yâ mel‘ün ol yedi mağâmuñ kaçğı yerdedir. Ol dîv ‘aleyhi’l-la‘ne ider yâ Tañrı Süleymân’ı benüm ol-mağâmumuñ biri eşiklerindedir ve biri hamâmlardadır ve biri eski degirmenlerdedir ve biri ağaçlardadır ve biri ulu şu kenârlandıdır ve biri pıñarlardadır ve biri iki çatal yol yol oldığı [18b] yerlerdedir. Hemân bu münâfiğı dutuñ didi dîvler durup ol dîvi dutdılar. Süleymân itdi yâ mel‘ün hiç bu dutdığın

âdemlere dermân var-mıdır dîv itdi vardır her kişi kim bu du‘âyı getürse aña yakın varmazam. Süleymân itdi yâ mel‘ün ol du‘â nedir dîv itdi du‘â budur. Va’llâhu a‘lem bi‘ş-şavâb.

[19a]

Şerh-i ‘Ahd-nâme

İbni Mes‘ūd rağia’llâhu ‘anhu rivâyet ider kim ben hâzret-i peygamberden şalla’llâhu ‘aleyhi vesellem buyurmuş-ki her kim-ki bu ‘ahid-nâmeyi cemî‘ ömrinde bir kerre okusa elbetde ol-kişi dünyâdan İmân ile gide ve ben aña şefa‘at idem-ki ol-cennete gire ve Câbir bin ‘Abdullâh ider kim ben peygamberden işitdim [19b] kim buyurdu âdem oğlanımın teninde üç biñ hastalık vardır şabîbler bilürler ve ‘ilâcın dağı bilür ve bugün dağı bilürler ammâ ‘ilâcın bilmezler ve biñ hastalığı bilmezler ve ‘ilâcın dağı bilmezler. Her kim bu ‘ahid-nâmeyi okusa yâhûd getürse Mevlâ ‘azze ve celle bu üç biñ hastalıktan anı emîn ider ve emîri’l-mü‘minîn Ebû Bekir [20a] Şiddîk rağia’llâhu ‘anhu ider. Ben peygamberden işitdim itdi her kim bu ‘ahid-nâmeyi kendüsile getürse yılan ve çıyân ve ‘akreb anı şokmaya ve câzûlık aña kâr kılmaya ve cemî‘ yaramaz söyleyicilerün ve gammâzlaruñ ve şasûdlarıñ dili anıñ üzerine bağılu ola yâhûd bir hasteniñ yüz ağrısı olsa bu ‘ahid-nâmeyi yazalar pāk şu ile [20b] içüreler der-hâl şifâ bula dağı Fâtıma rağia’llâhu ‘anhâ ider ben ol iki cihân fağrı hâzret-i Muşaffâ Muşaffâ şalla’llâhu ‘aleyhi vesellemden işitdim. Her kim bu ‘ahid-nâmeyi bir hâcet için şeffî‘ getürse Mevlâ ‘azze ve celle anıñ dükeli hâcetin revâ kıla ve ‘Alî ibni Ebî Tâlib kerrema’llâhu vechehu ve rağia’llâhu ‘anhu ider ben bihter-i âlemden işitdim [21a] itdi her kimiñ ki erligi bağılu olsa bu ‘ahid-nâmeyi pāk şuya birağa ve ol-şuyı yatacağ vaqtı içe erligi uyğusu arasında açıla ve Ma‘az rağia’llâhu ‘anhu ben peygamberden işitdim mübârek ağzıla itdi her kim-ki bu ‘ahid-nâmeyi miski ve zağfirân ile yaza dağı yağmur şuyı ile eze üç şamla içe Mevlâ ‘azze [21b] ve cell anuñ gönlüne hikmet çeşmelerin ağıda her ne iderse hâşırından gitmeye bu ‘ahid-nâme berekâtula dağı emîri’l-mü‘minîn ‘Ömer rağia’llâhu ‘anhu itdi. Ben Muşaffâ Muşaffâ şalla’llâhu ‘aleyhi vesellemden işitdim itdi her kim bu ‘ahid-nâmeyi okusa şevâbın kabristânda yatanlara bağışlasa Hâk te‘âlâ bu ‘ahid-nâme berekâtında ol-şabir ehliniñ [22a] ‘azâbın gidere anlar rahmet kıla ve her kim bu ‘ahid-nâmeyi okusa altmış peygamber şevâbın bula ve emîri’l-mü‘minîn ‘Oşmân rağia’llâhu ‘anhu ider ben peygamberden işitdim her kim bu ‘ahid-nâmeyi vaşiyet eylese bilesinde defin ideler münkir ve nekîr gelicek münkir ide “men Rabbüke” ya ‘nî “Rabbîñ kimdir” diye Tañrı ide “enes’elühü min ‘abdin” ya ‘nî “bu şulumdan [22b] su‘âl-mi eylersin” ki ‘ahid-nâme ile geldi diye münkir ve nekîr ikisi bile andan hoşnûd olup döneler gideler. Bu ‘ahid-nâme berekâtında dağı Hudâ ‘azze ve cell nürdan şüret yarada anuñ gibi ola-ki hiç gözler görmedik ve kulağlar işitmedik şüret ola tâ kıyamete degin aña hoş ola luğf-ıla ve hulğ-ıla aña ideler [23a] korğma Hâk te‘âlâ beni saña münis olmağa yaratdı tā

kıyâmete degin senden getmezen diye çün bu kıl kabrinden baş kıldura göre baş ucunda bir ferişte çurur yanında yetmiş biñ ferişte ile her biriniñ elinde cennet ni metleri ve şerbetleri ola her kim şek getürse ne‘üzubi’llâhi kâfir olur.

[23b]

Hâzâ Du‘â-yı Tehlîl

Rivâyetdür bir gün peygamber hazreti şalla’llâhu ‘aleyhi vesellem mescide arkasın mihrâba virüp oturmuş idi. Cibrâ’îl geldi itdi yâ Muhammed Hâk sübhânehu ve te‘âlâ hazreti saña selâm kılor ve hediye virdi ki hiç senden evvel kimseye virmemiştir. İllâ saña ve seniñ ümmetiñe virdi [24a] didi. Andan hazreti itdi yâ ağı Cibrâ’îl bu du‘âniñ faziletinden baña beyân eyle didi. Cibrâ’îl itdi. Yâ Muhammed Hâk te‘âlâ hazreti öyle buyurdu-ki her kim bu du‘âyı okusa veyâ getürse veyâ kendü niyyetine okutsa eger ol-kulıñ günâhı ‘arş u kürs aralığı miqdârı olursa Mevlâ ‘azze ve cell kemâl-i lutfından ‘afiv ide ve dört kitabı [24b] okumuşca şevâb bula ve eger bir kimseniñ çok borcu olsa ol âdemiñ kudreti olmasa bu du‘âyı i’tikâd birle okuya Hâk te‘âlâ gâ’ib hazinesinden odayı vire. Bu du‘â berekâtında dağı yâ Muhammed her kimiñ ki namâz borcu olsa kazâsına kudreti olmasa düşünbîh gicesi iki rek‘at namâz kıla her bir rek‘atda bir Fâtiha ve üç İhlâş [25a] okuya namâzdan fâriğ olunca bu du‘âyı okuya Hâk te‘âlâ ol-kazâyâ kalmış namâzını ‘afv ide dağı yâ Muhammed her kim bu du‘âyı misk ve zağfirân ile yazup şuyun içse gönîli ferahlık bula ve unutkanlığı var ise gide yâ Muhammed her kim bir haste üzerine okuyup üfürse Hâk te‘âlâ şifâ vire ve eger bir kişi bir rence mübtelâ olsa [25b] hekimler ‘ilâcından ‘aciz olsa bu du‘âyı misk ve zağfirân ile yazup şuyun içürelere Allâh te‘âlâ şihhat rûzî kıla dağı nice dürlü hastalıktan emîn ola dağı her kim bu du‘âyı kefenine yazdu[r]sa yâhüd bir kâğıda yazdursa getürse Hâk te‘âlâ ol-kışıye güzîde kerâmetler vire ve dağı cennetde yetmiş-biñ köşk vire dağı münkir ve nekîr [26a] ‘azâbından emîn ide ve dağı ol zikir olan köşkde yetmiş-biñ kapu ola her kapuda istebrağ açılmış ola ve her bir kaşırda yetmiş biñ döşek ola sündüsden her bir döşek üzerinde bir hürî ola ve her bir hürîniñ yetmiş-biñ çift câriyesi ola eger ol hürîlerden biriniñ bir parmağı dünyâ yüzine çıkmış olsaydı [26b] güneşiñ nûri mañiv olur idi. Yâ Muhammed Hâk tebâreke ve te‘âlâ buyurdu ‘izzim celâlim haqqıçün ben ol-kulumdan utanuram ‘azâb itmege kim bunı kefenine yazdırmış ola ol-kulum girsün cennetlerümiñ kağısına dilerse dağı yâ Muhammed Mevlâ ‘azze ve cell ol-kulıñ kabrine yetmiş-biñ ferişte göndere her biriniñ elinde nûrdan tabağ ola. [27a] Her bir tabağın içinde dürlü dürlü meyveler ola ol-feriştehler ideler ey Tañrı dostı korqma biz saña yoldaş olmağa geldik tâ kıyâmete degin senden gitmezem diyeler kabrinden cennet hürîlerini göre dağı yâ Muhammed Hâk te‘âlâ ider ‘âlemi yaratmazdan evvel bu du‘âyı biñ yıl evvel kudret elümle yazmışam ‘arş yöresinde yâ Muhammed yedi [27b] kat yerleriñ ve gökleriñ karar kılduğı bu du‘â-y-ıladur ve Cibrâ’îl göklerden yere bu du‘â ile iner çıkar ve ‘Azrâ’îl bu du‘â ile halkıñ rûhını kabız ider ve dağı yâ

Muhammed bu du‘âyı kabrine getüren kimseye Hâk te‘âlâ yetmiş-biñ melek ellerinde nürdan birer ‘alem ola her ‘alemiñ üzerinde yazılmış ola “lâ ilâhe illa’llâh Muhammed Resûl’llâh” [28a] dañı Hâk te‘âlâ aña yetmiş-biñ hıızmet-kâr vire her biriniñ elinde nürdan birer şabağ ve nürdan birer şadeh ola üzerinde yazılmış ola “lâ ilâhe illa’llâh Muhammed Resûl’llâh” ol-ferişteler anıñ öñünce ve ardınca yürüyeler anı tehlil ile ve tekbir ile cennete getüreler maşşer halkı anı göricek ta‘accüb kıllalar ideler bu şankı peygamberdir veyâ şankı velidir diyeler. [28b] Tañrı şullarından bir şuldur ki dünyâ sarâyında iken bu du‘â-yı tehlili okurdı veyâ getürürdi anuñçün buña⁴ bu kerâmeti virdi deyeler yâ Muhammed bu du‘âyı günde bir kez okusa Hâk te‘âlâ ol-kışıye üçyüz biñ sene gündüz şâ‘im gice kâ‘im olmuşça şevâb vire ve dünyâ ve âhıret hâcetlerin revâ kıla yâ Muhammed zinhâr bu du‘âyı fâsıklara ve münâfıklara [29a] öğretemyeler ki nâ-meşrû‘ iş itmeyeler yâ Muhammed her kim bu du‘âyı Ramażân-ı şerifde okusa ol-kışı ‘ömrinde kadre erişe ve uçmağda kendü yerin görmeyince dünyâdan nakil itmeye ve dañı yâ Muhammed Hâk te‘âlâ biñ ferişteh halk itmişdir Mekke’de dañı yetmiş-biñ ferişte yaratmışdır Medine’de dañı yetmiş melek yaratmışdır her melegiñ biñ başı vardır her başında biñ ağzı [29b] vardır. Her ağzında biñ dili vardır. Her dilile bir dürlü tesbih ider. Şevâbın bu du‘âyı okuyana ve getürene ve kendü niyyetine okudana bağışlayalar. Yâ Muhammed her kim bu du‘âyı okusa yâ getürse on-biñ dürlü kazâdan ve belâdan emîn ola ve baş göz ve diş ağrısı görmeye ve ne ki rençler var ise küllisinden emîn ola ve yılan ve çyân ve ‘akreb [30a] ve cemî‘ müzî canâvarlar mazarratından ve mufacât ölümünden emîn ola ve cemî‘ câzûlar şerrinden ve mekkâreler mekrinden ve sehâreler sihrinden emîn ola ve şuya şark olmaya ok ve kılıç ve bıçağ ve süngü kâr kılmaya. Bu du‘â berekâtında yâ Muhammed bu du‘ânıñ şaşletin münâfıklar şatında okumayalar yâ Muhammed Hâk sübhânehu ve te‘âlâ bir yıldız yaratmışdır otuz biñ yılda bir kez [30b] şoğar nitekim-ki Cebrâ‘il ol-yıldızın şoğduğın yetmiş-biñ kez gördüm eger yüz biñ ol-şadar dañı ‘ömrüm olsa bu du‘ânıñ biñ bağışinden bir bağışin şerh idemez didi yâ Muhammed her kim bu du‘âyı sefere gidicek okutsa o seferde bir dürlü zaşmet görmeye ve şusuzlıktan buñalmaya yâ Muhammed eger bir yerden bir bağı gelse ol bağıye [31a] karşı duricağ ol-ceriniñ atları ayağı altından bir avuç şoprak alup bu du‘âyı üzerine okuyup üfüre ol-şoprığı ol çeriye karşı şaçalar ol-çeri yüz çevire yâhud şuluğ olalar ve dañı yâ Muhammed her kim bu du‘âyı yetmiş-kez okusa yâhud okutsa namâza şavî ola ve dört peygamber şevâbın bula dañı kim-ki bu du‘âyı çini çanağa miski ve zağfirân [31b] ile yazup şuyın içe Mevlâ ‘azze ve cell ‘ilim ve şikmet çeşmelerin anuñ gönlüne ağıda her ne işidürse yanında gitmeye dañı yâ Muhammed eger bir kimse bir zâlim elinde giriftâr olsa bu du‘âyı şalâş olmağ için yedi-kerre okuya Allâhu te‘âlâ aña şalâşlığ rûzi kıla ve dañı her kim bu du‘âyı okusa yâ getürse Hâk te‘âlâ anıñ cemî‘ mâlin ve ‘ayâlin yaramazlar şerrinden emîn eyleye [32a] ve ‘ömrinde faşirlik görmeye üzerine gınâ şapuları açıla ve âferideden hiç-kimse

⁴ Kelime mükerrerdur.

anın haqqında yaramaz söz itmeye. Bu du‘â berekâtında yâ Muḥammed bu du‘ânın fażlı key uludur. Ammâ biz muhtaşar kıldık tâ ki okuyanlara ve yazanlara zaḥmet olmaya.

Şerḥ-i Du‘â-yı Uğrı ‘Abbās

Rivāyetdür ki peygamber ‘aleyhi’s-selām zemânında bir uğrı var idi ve adı [32b] ‘Abbās idi. Bu kişi her gün her gice uğrılık eylerdi. Nâ-gâh bir gün ecel erişüp vefât eyledi vardılar kum kabilesi bir baṭtâl kuyuya bıraktılar. Hemân sâ‘at Cibrâ‘il geldi itdi yâ Resûla’llâh Ḥaḳ celle ve ‘alâ saña selâm kıldı didi-kim benim ḥâş kullarımdan bir kulum vefât eyledi varsun ḥabībüm ol-kulumı kuyudan çıkarsun. [33a] Daḥı cemī‘ aşḥâblarıla bile varsun anın namâzına bile çursunlar her kim-ki anın namâzına çura ben anı ehl-i cennetden eyleyem didi. Resûl yerinden kalkup cemī‘ aşḥâb-ıla ol-kuyuya vardılar. Uğrı ‘Abbās kuyudan çıkardılar namâzına kaşid eylediler. Ḥazret-i Resûl mübârek ayağın başıcaḳ barmağı üzerine çurdu aşḥâblar itdi. [33b] Yâ Resûla’llâh niçün mübârek ayağınızı düz başmazsınız Resûl ḥazreti itdi. Nice başayım gökden ol-kadar ferişteh inmişdür ki tağlar ve taşlar ve yazılar çolmuşdur didi. Ḥaḳ te‘âlânın ḥikmetine ḥayrân kaldım didi. Andan bunun namâzın kıldılar eve döndiler. Ḥazret-i Resûl ‘aleyhi’s-selām itdi varın şunuñ akrabâsından bir kimse bulun [34a] getirün şoralum bunun ‘ameli ne idi ve bu mertebeyi ne ile buldı. Bir bâliğa kızın buldılar getürdiler. Ḥazret-i Resûl ol kıza şordı babanın nice ‘ameli var idi. Ol-kız itdi yâ Resûla’llâh babamuñ hiç bir ‘ameli yok idi ve ammâ kaçan Receb ayı gelse gusul iderdi ve estağfiru’llâh derdi. Evden taşra çıkmazdı ve bu [34b] ay Allâh te‘âlânın sevgüli ve ḥurmetlü ve ‘izzetlü kendünün ḥâş ayıdır dirdi hem mübârek du‘âyı dilinden gidermezdi okurdu didi. Tez yerinden durup kalkdı şandık içinden bu du‘âyı çıkardı ḥazret-i Resûl’ün önüne kodı. Ḥazret-i Resûl itdi yâ Rabb bu ne ulu du‘âdur bunı kanda buldı deyü ‘aceb kıldı. Fi’l-ḥâl Cibrâ‘il geldi [35a] itdi yâ Muḥammed Ḥaḳ te‘âlâ saña selâm eyledi ider bu ‘Abbās bir gün bir zâhid velinin evine girdi uğrılık eylemek için. Bu bir şandık içinde bir ḥoḳka buldı ol ḥoḳkanın kapağın açdı içinde bu mübârek du‘âyı buldı. Şerḥinde şöyle dimişdir kim Receb ve Şa‘bân ve Ramażân ayında ve Qadir gicesinde her kim bu du‘âyı birer kerre şabâḥ [35b] namâzın-şoñra ve birer kerre yatsu namâzın-şoñra şıdḳ-ıla ve ihlâş ile okusa eger anın günâhı tağlardan ve taşlardan ve dünyâda uçan kuşlardan ve denizlerde olan balıklardan ve gökde olan feriştehlerden ve cennetde olan ḥürilerden ve gökden inen yağmurlardan ziyâde günâhı olsa ‘afuv ola ‘azzim ḥaḳkiçün daḥı ḥabībim Muḥammed Muştafa ḥurmetiçün [36a] ve daḥı Receb ayı ḥurmetiçün günâhlarını ‘afuv idüp yerine şevâb yazam ve daḥı kim-ki bu du‘âyı kefenine yazdursa daḥı kabrine bile ḳosalar münkir ve nekır su‘âlin âsân vire ve daḥı kıyâmet gününde yüzi ayın on dördü gibi ola ve maḳberesi maşrıḳla mağrib arasınca ola ve daḥı kıyâmet gününde maḥşer ehli feryâd ideler. [36b] Deyeler ki nice gâfil bulunmuşız dünyâda iken u du‘âyı bulup daḥı okuyup kefenimize yazdırmadık deyü

peşimân olalar her kim bu du‘ânîñ şerhine inanmazsa şek yokdur ki mel‘undur münâfıkdır ne‘üzubi’llâhi min zâlike. Pes hâzret-i Resûl emir itdi cümle aşhâblara ki bu du‘âyı yazalar cümlesi nüshâ ideler. Hâzret-i [37a] Resûl tekrâr ve tekrâr vaşiiyet eyledi benim ümmetim bu du‘âyı okuyana ve yazana ve öğredene ve bir şehirden bir şehre getürene kıyâmet gününde Receb ayı şehâdet ide ve dahı aña şefâ‘at eyleyem yarın kıyâmet gününde anîñ eli benim elimde ola dahı ‘arş altında bir melek nidâ ide ki ey mü‘min gözün aydın olsun Hâk te‘âlâ [37b] seni yarlıgadı deye ol-mübârek du‘â-yı ‘Abbâs.

Hâzâ Şerh-i Du‘â-yı Muḥammed ‘Aleyhi’s-selâm

Rivâyetdür Resûl hâzretinden itdi ki Tañrı te‘âlâya bu du‘â ile du‘â idiñ tâ kim du‘ânız müstecâb ola. Nitekim size va‘de itdi ol-va‘deye muḥâlefet [38a] eylemez. Şol Tañrı ḥaḳkıçün-kim beni ḥaḳ peygamber virdi kaçan bir kişi i’tikâdla bu du‘âyı bir demür üzerine okusa ol demür eriye mûm gibi ola. Hâk te‘âlâ fermânı birle ve eger deñiz üstünde okusa yûriye batmaya Allâhu te‘âlâ kudretile ve dahı her kaçan bir kişi aç ve şusuz olsa bu du‘âyı okusa Hâk te‘âlâ anı toyura ve şusuzluğun ḳandura [38b] ve dahı bir tağ üzerine okusa kim varacağı yiriñ arasında tar yol olsa ḥalâş bula ve her kim cum‘a gicesi bu du‘âyı okusa Allâhu te‘âlâ dükeli günâhın bağışlaya ve eger pâdişâh ḳatına varmaḳ dilese bu du‘âyı okuyup yanında getürse pâdişâh aña muḳtî‘ ola ve her kim yatacaḳ ḥinde bu du‘âyı okusa Allâhu te‘âlâ bir ḥarfiçün yitmiş-biñ [39a] firişte vire tâ kim ol-du‘ânîñ şevâbın yazalar. Süleymân itdi yâ Resûla’llâh bu du‘âyı okuyan kişiye Hâk te‘âlâ deñizler şevâbı-mı vire. Resûl itdi yâ Süleymân bundan dahı uluraḳ ḥaber vireydim o ümmetim girü ḳalan ḫâti ihtîşâr idüp terk idelerdi deyü buyurdi. Kaçan bir kişi mecmû‘-ı kebâ’ir günâh işlese bu du‘âyı okuyup ol-gice Allâh ḳatında [39b] şehâdet mertebesini bula egerçi tevbesiz dahı ölürse Allâh te‘âlâ aña raḥmet ide ve dahı ehl-i beytini ve mecmû‘-ı ḳavimleri ve ḥişimleri ve ecdâdın ve ḳomşuların ve cemâ‘atlerin Allâh te‘âlâ küllisin yarlıgaya ve her kim bu du‘âyı müdâm okusa ḡâyet muḥabbetlü ola ve cemî‘ ḥalk arasında ‘aziz ve ḥurmetlü ola. Bu du‘â berekâtında

[40a]

Şerh-i Du‘â-yı Ḳadeḫ

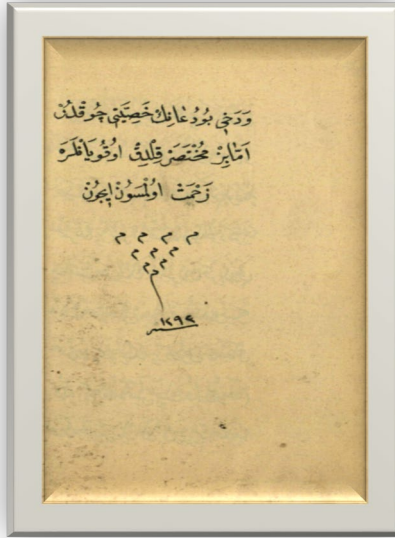
Hâzret-i Resûl ‘aleyhi’s-şalâtu ve’s-selâm buyurur bir gice mi‘râcda bir yeşil ḳadeḫ gördüm Allâhu te‘âlânîñ ḳudretile havâda mu‘allaḳ ḫurur. Ol ḳadeḫde bir du‘â gördüm yeşil ḫaḫla yazılmış ve anîñ nûri cemî‘ gökleri ḫutmuş ol du‘âya ‘âşık oldum semevâtîñ [40b] cümlesin seyr eyledim. Hiç bundan yegrek nesne görmedim çün Hâzret’e irişdim. Hâzret-i ‘izzetden bir nidâ geldi yâ Muḥammed bunca mu‘cizâtı gördüm gözüne ḳangısı ḫoş geldi didi. Hâzret-i Resûl ‘aleyhi’s-selâm itdi yâ İlâhî ve seyyidi ve Mevlâyî bir ḳadeḫ gördüm andan laḫîf bir nesne görmedim didi. Hâk te‘âlâ hâzretinden

yine bir nidâ [41a] geldi. Yâ Muḥammed ol yeşil ḳadeḥ kim gördüm ol seniñ pāk nūrundan ol-du‘ā kim anda yazılmış gördüñ anı ben kendi ḳudret elimle yazdım beşyüz yıl göklerden yazdım. Yâ Muḥammed eger bu ḳadeḥ olmayaydı yerler ve gökler ḳā‘im ḫurmaya idi ve daḫı Cibrā‘il ‘aleyhi’s-selām bu du‘ā ḳuvvetiyle iner ve çıkar ve melekü‘l-mevti bu du‘ā ḳuvvetile âdemleriñ [41b] cânın alur ve İsrâfil bu du‘ā ḳuvvetiyle ḳarâr kıılır. Çün Ḥaḳ te‘âlâ ḫazretinden bunı işitdim bu du‘āya ‘âşık oldum. Çün Cebrā‘il ‘aleyhi’s-selām maḳâmına geldim. Cebrā‘il ‘aleyhi’s-selām su‘âl eyledim itdi yâ Muḥammed bunca ‘acâyibler gördüñ ḳankı nesne hoş geldi didi itdi yâ ḳarındaşım Cebrā‘il benim gözüm şol yeşil ḳadeḥden [42a] yegrek hoş gelmedi didi. Andan Cebrā‘il ‘aleyhi’s-selām itdi yâ Muḥammed bu ḳadeḥ du‘âsınıñ şevâbı çokdur vaşif olunmaz. Ḥaḳ te‘âlâ bir yıldız yaratmışdır otuz yılda bir toḡar o yıldızı ben otuz kez gördüm eger Ḥaḳ te‘âlâ baña ol-ḳadar ‘ömür virse ol ḳadeḥ du‘âsınıñ otuz biñ bölükden bir bölüğünü şerḫ idemem didi. Resül [42b] ḫazreti ‘aleyhi’s-selām itdi münâcâtdan geldim. Cebrā‘il ‘aleyhi’s-selām şâz geldi itdi yâ Muḥammed beşâret olsun saña seniñ ümmetiñe her kim bu du‘âyı bir murâd üzerine oḳusa murâdı müyesser ola ve eger bu du‘âyı dimür üstüne oḳusalar dimür eriyer ve eger od üzerine oḳusalar söyüne ve eger bir kişi bir belâya giriftâr olsa [43a] bu du‘âyı oḳuyup veyâḫüd getüre Ḥaḳ te‘âlâ ol kişiye ḫalâş eyleye bu du‘âyı berekâtında ve daḫı her kim bu du‘âyı getürse sefere gitse eger Ḳâf dan Ḳâf a seyir iderse ol kişiye hiç ziyân irmeye ve her kim getürse şuya ḡarḳ olmaya ve daḫı yâ Muḥammed her kim bu du‘âyı i‘tikâd ile oḳusa Ḥaḳ te‘âlâ günâhların ‘afıv [43b] eyleye didi. Her kim bu du‘âya i‘tikâd itmese muḫlaḳ kâfir olur ne‘üzubi’llâhi ve daḫı her kim bu du‘âya kefenine yazdırsa Ḥaḳ te‘âlâ bir ferîşteḫ vire ve bir deste gül getüre ol güliñ nûri cemî‘ ḳabirleri nürlandıra ve daḫı Resül ḫazreti aleyhi’s-selâm ider bu du‘âyı şuya oḳusalar ol şuyı ḳabir üzerine şaçsalar Ḥaḳ te‘âlâ [44a] ol ḳubür ehliniñ ‘azâbın getüre raḫmet kııla ve daḫı Resül ḫazreti ‘aleyhi’s-selâm ider her kişi kim bu du‘âyı ‘ömründe bir kez oḳusa ve yâḫüd getürse ḳıyâmet gününde ḳabirlerinden ḳobduḡı vaḳit Ḥaḳ te‘âlâ biñ ferîşteḫ vire. Her biriniñ elinde birer nürdan ḫabaḳ ola içinde yetmiş biñ dürlü ḫa‘âm ola. Her biriniñ lezzeti birbirine meñzemeye. [44b] Ve daḫı bu du‘âniñ ḫâşiyyeti çokdur. Ammâ biz muḫtaşar ḳıldık oḳuyanlara zaḫmet olmasun için. Temmet. Sene 1293/[1876-7].

Ekler

Resim 3- Mecmuanın ilk sayfaları.

Resim 4- Mecmuanın son sayfası.

Kaynaklar

- Arslan, M. (2000). Gelibolulu Âli'nin bazı du'âların fazileti ile ilgili bir risâlesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 9, 57-73.
- Korkmaz Bulut, T. (2020). Dinî ve ahlakî konulu bir eser: "Risâle-i Uğru Abbâs" [O6 Mil Yza 8101 Nüshası]. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 8(21), 177-211.
- Korkmaz Bulut, T. & Korkmaz, Ş. (2019). *Eski edebiyatımızda 'hırsızlık' konulu mensur bir hikâye: Hikâyet-i Uğru Abbâs. Hırsızlık Kitabı* (edt. Emine Gürsoy Naskali) İstanbul: Kitabevi Yayınları. 467-478.
- Bülbül, T. (2017). *Celâl-zâde Sâlih Çelebi Cevâmi'ü'l-hikâyât ve Levâmi'ü'r-rivâyât tercümesi (inceleme-metin)*. Nevşehir.
- Donuk, S. (2012). Şerh-i du'â-yı kadeh ve kadeh duası mazmunu. *Turkish Studies*, 7(4), 1599-1629.
- Kılıç, A. (2012). Mecmûa tasnifine dair. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı* (haz. Hatice Aynur vd.). İstanbul: Turkuaz Yayınları. 75-96.
- Seyhan, T. (2003). Memlûk Kıpçakçasıyla yazılmış du'âü's-seyfi. *Türk Kültürü İncelemeleri*, 9, 141-174.
- Tanrıbuyurdu, G. (2012). Klâsik Türk şiirinde 'kılıç duası'. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 9, 139-166.
- Yazar, S. (2011). *Anadolu sahası Klâsik Türk Edebiyatında tercüme ve şerh geleneği*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

www.yazmalar.gov.tr/katalog-tarama